

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

(†) ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI (POST)

Nimeni, dar, să nu se rușineze de cruce, simbolul sfânt al mântuirii noastre, capul bunătăților, pentru care trăim și pentru care suntem! Ca pe o cunună așa să purtăm Crucea lui Hristos! Prin cruce se săvârșesc toate cele ale noastre. Dacă trebuie să te naști din nou, crucea este alături! Dacă trebuie să te hrănești cu hrana aceea tainică, dacă trebuie să te hirotonești, dacă trebuie să faci orice, pretutindeni este alături de noi crucea, semnul biruinței!

De aceea o scriem cu multă râvnă și pe case și pe ziduri și pe ferestre și pe frunte și în cugetul nostru. Crucea este semnul mântuirii noastre, al libertății noastre obștești, al blândeții Stăpânului nostru, căci „ca un miel spre junghiere s-a adus” (Isaia 53, 7; Fapte 8, 32).

Când îți faci semnul Crucii gândește-te la tot ce s-a petrecut pe cruce și stinge mânia și toate celelalte patimi. Când îți faci semnul crucii umple-ți fruntea cu multă îndrăznire, fă-ți liber sufletul. Știi, doar, care sunt acelea care-ți dau libertatea! Pentru aceasta și Pavel, îndemnându-ne la asta, adică la libertatea ce ni se cuvine nouă, așa ne-a îndemnat; amintind de cruce și de sângele Stăpânului a spus: „Cu preț ați fost cumpărați. Nu vă faceți robi oamenilor!” (1 Cor 7, 23). „Gândește-te, ne spune Pavel, la prețul dat de Domnul pentru tine și nu fi rob nici unui om!” Pavel numește crucea preț. Nici nu trebuie să o facem așa de mântuială cu degetele, ci mai întâi să o facem cu inima cu multă credință. Dacă-ți faci așa cruce pe față, nu va putea sta alături de tine nici unul din demonii cei necurați, că vede sabia care i-a dat lovitura, vede sabia cu care a fost lovit de moarte. Dacă noi ne cutremurăm când vedem locurile în care sunt executați condamnații la moarte, gândeste-te ce trebuie să sufere diavolul

CRUCEA LUI HRISTOS A MÂNTUIT LUMEA

când vede arma prin care Hristos i-a doborât toată puterea lui și a tăiat capul balaurului.

Să nu te rușinezi, dar, de un atât de mare bine, ca să nu se rușineze Hristos de tine când va veni cu slava Lui, când înaintea Lui se va vedea crucea strălucind mai mult decât razele soarelui. Și va veni atunci crucea slobozind glas cu chipul ei, vorbind întregii lumi pentru Stăpân, arătând că n-a lăsat nimic din ceea ce trebuia făcut pentru mântuirea oamenilor.

Crucea, semnul acesta, și pe timpul înaintașilor noștri și acum, a deschis ușile cele încuiate, crucea a făcut fără de putere otrăvurile; crucea a luat puterea cucutei; crucea a vindecat mușcăturile cele veninoase ale fiarelor; dacă crucea a deschis porțile iadului, dacă a dat la o parte bolțile cerului, dacă a redeschis intrarea în rai și a tăiat puterea diavolului, ce e de mirare că are putere asupra otrăvurilor, asupra fiarelor sălbatice, asupra celorlalte de acest fel!

Întipărește-ți deci în inima ta crucea, strânge în brațe crucea, semnul mântuirii sufletelor noastre! Crucea aceasta a mântuit lumea, a întors lumea la Dumnezeu, a alungat rătăcirea, a adus din nou pe lume adevărul, a prefăcut pământul în cer și a făcut pe oameni îngeri. Din pricina crucii demonii nu mai sunt înfricoșători, ci ușor de disprețuit. Nici moartea nu mai este moarte, ci somn. Din pricina crucii toate puterile care ne purtau război au fost aruncate la pământ și călcate în picioare. Dacă cineva te va întreba: „Te închini Celui răstignit?”, răspunde-i cu glas plin de bucurie și cu fața veselă: „Da, mă închin și nu voi înceta vreodată de a mă închina!” Dacă râde de tine, plânge-l, pentru că e nebun! Mulțumește Stăpânului că ne-a dat niște bunătăți ca acestea pe care nimeni nu poate să le cunoască fără descoperire de sus... „Lauda noastră este crucea; ea este capul tuturor bunătăților, ea este îndrăznirea și toată biruința noastră!” (Omili la Matei) ❀

Sfântul Ioan Gură de Aur

SFÂNTUL PREOT MUCENIC ILARION FELEA

„Eu am tradus Filocalia, dar el a trăit-o”

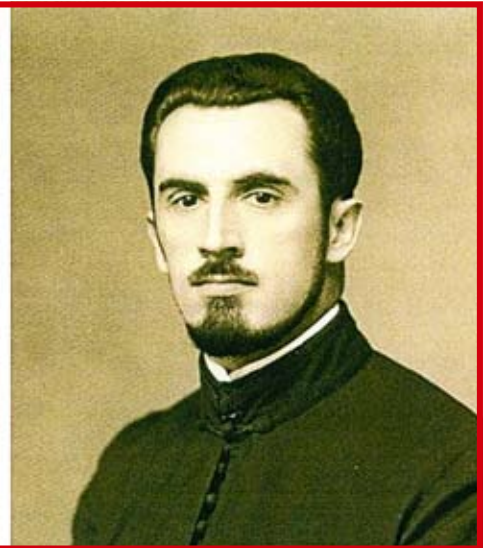
Duhovnic și profesor de teologie, slujitor al altarului implicat în viața socială a vremii și curajos apărător al Ortodoxiei în timpul regimului comunist, Părintele Ilarion Felea pleca la cele veșnice, în închisoarea de la Aiud, la data de 18 septembrie 1961, după aproape trei ani de temniță, ca un martir al Bisericii și Neamului. Ședința Sinodului din 11-12 iulie 2024 a aprobat propunerea Mitropoliei Banatului de a-l canoniza cu titlatura: „Sfântul Preot Mucenic Ilarion Felea”, cu zi de cinstire 18 septembrie.

S-a născut la 21 martie 1903 în numeroasa familie a preotului Ioan Felea din localitatea hunedoreană Valea Bradului. După școala primară din satul natal, tânărul Felea a urmat Gimnaziul din Brad, Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, respectiv Liceul „Moise Nicoară” din Arad, unde a obținut bacalaureatul.

În anul 1922 s-a înscris la Academia Teologică din Sibiu, pe care a absolvit-o în 1926. A continuat să se perfecționeze, urmând Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj și Facultatea de Teologie din București, unde a obținut licența (1932), apoi doctoratul (1939). În anul 1927 a fost suplinitor la Liceul „Avram Iancu” din Brad, iar la 26 iulie 1927, în capela Reședinței mitropolitane din Sibiu, a primit darul preoției prin mâinile Mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului.

A ajuns preot în satul natal, unde a slujit vreme de trei ani. În data de 31 august 1930 a fost numit preot la Parohia Arad-Șega, unde, timp de nouă ani, a construit o biserică și o comunitate de creștini. În anul 1937 devine suplinitor la Catedra de Dogmatică a Academiei Teologice din Cluj. Un an mai târziu, este chemat de Episcopul Andrei Magieru ca profesor titular de dogmatică, apologetică și mistică la Academia Teologică din Arad. Pentru o perioadă a predat morală și omiletică.

Apreciat de chiriarhul arădean pentru capacitatea misionară, pastorală și învățătoarească, la 1 iunie 1939, preotul Felea este transferat la Parohia Arad-Centru, Catedrala eparhială. Alături de misiunea pastorală și învățătoarească, preotul Felea este însărcinat de către chiriarh cu misiunea publicistică, în calitate de director al foii eparhiale „Biserica și Școala”. Se dovedește un slujitor dedicat, după cum arată în jurnalul său, atunci când relatează despre slujba de Înviere din anul 1944 (16 aprilie): „S-a dat alarma. De teama bombardamentelor anglo-americe, poporul a părăsit catedrala în

proportie de patru cincimi, împreună cu corul. A rămas clerul de altar, îngenunchat în rugăciune – moment neuitat de rugăciune. După o mică pauză, Liturgia a continuat până la capăt, deși alarma a ținut de la ora 11:00 la 12:30. [...] Au fost Paști unice, cu alarmă în nopțile și înainte și după Înviere”.

Sfântul Ilarion Felea este cunoscut pentru lucrările sale teologice și pentru misiunea sa de a răspândi învățătura ortodoxă. Printre cele mai importante lucrări ale sale se numără valoroasa colecție „Spre Tabor”, adăugându-i-se „Pocăința, studiu de documentare teologică și psihologică” (teza de doctorat susținută la 30 octombrie 1939), „Cuvântări la viețile sfinților”, „Pilulele Mântuitorului”, „Religia iubirii” și „Duhul Adevărului”, în care dezvoltă teme fundamentale ale Teologiei Ortodoxe, cum ar fi sfințenia, rugăciunea, postirea și importanța Bisericii ca spațiu al mântuirii.

După instaurarea regimului comunist în România, preotul Ilarion Felea a devenit țintă pentru autoritățile statului, care vedeau în Biserica un adversar ideologic. Suspectat de o posibilă activitate legionară, în martie 1945 este arestat de Siguranța din Arad și internat în lagărul de la Caracal. La 15 august 1945 este eliberat, dar filat permanent de Siguranță. Episcopul Andrei îl reîncadrează ca slujitor la catedrală și îl numește rector al Academiei Teologice (1 iulie 1947-1948).

Deseori, părintele Felea este denunțat la Siguranță pentru predici interpretate ca rostiri împotriva regimului, cum ar fi: „S-a manifestat, prin cuvântarea sa, contra actualului regim, îndemnând populația la solidarizare în jurul Bisericii, arătând că în toate timpurile grele, ca și azi, Biserica a fost și este aceea care nu s-a abătut nici un moment de la tradiția sa”.

În noaptea de 5 spre 6 ianuarie 1949, părintele Felea a fost arestat și condamnat apoi la 1 an închisoare corecțională, pentru „omisiune de denunț”.

La 25 septembrie 1958 este arestat din nou, implicat fiind într-un scenariu țesut de Securitate, ca parte a unei așa-zise conspirații împotriva regimului. Condamnat la 20 de ani de temniță grea pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare” și la alți 20 de ani pentru „uneltire contra ordinii sociale”, este transferat la Gherla, apoi la Aiud (februarie 1960). Refuză să participe la reeducare.

La 18 septembrie 1961 trece la cele veșnice în temnița Aiudului, neacordându-i-se intenționat asistență medicală în cazul ocuziei intestinale de care a suferit. Se pare că ar fi avut un cancer de colon și suferea de insuficiență cardiacă. Documentele din dosarul său arată că ar fi suferit o intervenție chirurgicală, dar ar fi murit în timpul acesteia. S-ar putea totuși ca acest înscris să nu fie real. Oricum i-au fost neglijate nevoile medicale urgente și grave, Sfântul Ilarion murind cu zile. Trupul său a fost îngropat fără cruce, iar locul exact al mormântului nu este cunoscut.

Părinții Ilarion Felea și Dumitru Stăniloae au fost duhovnicii deținuților de la Aiud. Mai târziu, Părintele Stăniloae spunea că Părintele Felea îl întrecea din punct de vedere al vieții lăuntrice: „Eu am tradus Filocalia, dar el a trăit-o”. De altfel, asemănările între viețile, lucrările și caracterul celor doi sfinți sunt izbitoare.

Proclamarea locală a canonizării Preacuviosului Părinte Ilarion Felea va avea loc pe 5 octombrie 2025 la Catedrala Sfânta Treime din Arad. Această ceremonie va marca recunoașterea locală a canonizării sale, după proclamarea generală a noilor sfinți români pe 4 februarie. ✿

RÂNDUIALA TUNDERII ÎN MONAHISM

Un moment impresionant, la care s-a dorit o desăvârșită discreție, puțini mireni și fără fotografii și înregistrări video.

Este prima oară când particip la o călugărire, dar emoțiile au fost mari, pentru că am descoperit o rânduială deosebită, bogată, plină de înțeleșuri duhovnicești, la care rasoforul participă în egală măsură cu săvârșitorul ierurgiei. Emoția mea a fost mare pentru că o cunoșteam de mult pe Maica Andreea și, deși de când a plecat din parohia noastră ne-am întâlnit și am vorbit puțin, am înțeles că despărțirea de lume s-a făcut definitiv chiar de la plecare, legătura maicii cu lumea fiind în primul rând prin rugăciune.

Așadar, am câștigat acolo, în obștea Mănăstirii Varatic, o rugătoare, nu numai pentru sine, ci și pentru parohia noastră și pentru lumea toată. Căci spune Sfântul Paisie Aghioritul: «Monahul trebuie să ajungă la o astfel de măsură, încât să spună: „Dumnezeu meu, nu Te uita la mine, nu mă milui pe mine, ci lumea Ta”. Nu pentru că el n-ar avea nevoie de mila lui Dumnezeu, ci pentru că are multă dragoste pentru lume. Monahul se îngrijește de mântuirea sa și de mântuirea tuturor celor vii și morți. Pentru monah, dragostea adevărată cea dumnezeiască se află în lăuntrul durerii pentru mântuirea sufletului său și pentru mântuirea întregii lumi.»

Mai mult de atât n-aș vrea să vorbesc despre acea seară de taină, ci aș dori să vă înfățișez această rânduială despre care nu am făcut niciodată referire în paginile ziarului nostru. De ce doresc să o fac? Pentru că este o ierurgie în care monahul se dăruiește cu totul lui Dumnezeu și care cuprinde în ea elemente din mai multe Sfinte Taine, cheamând monahul la multă trezvie și responsabilitate. Cred că și noi ar trebui să privim cu aceeași seriozitate și responsabilitate toate Sfintele Taine la care participăm: Botez, Cununie, Maslu, Spovedanie, Împărtășanie, căci și noi vom da socoteală dacă le-am primit sau înfăptuit formal și nu le-am cinstit așa cum trebuie.

Când monahul pleacă din lume, el este chemat cu putere de Dumnezeu, el nu mai simte că face parte din lume, ci dorește să-L urmeze pe Domnul cu toată ființa sa. Semnul că este ales este acela că sufletul lui arde pentru Dumnezeu și nu-și mai găsește rostul în lume. În sufletul său vorbește Dumnezeu, iar mireanul pleacă la mănăstire neluând în seamă nici una din greutățile vieții călugărești.

La mănăstire mireanul trece prin trei trepte: noviciat, rasoforie și călugărie. Fiecare având importanța sa și consecințe

În seara zilei de 9 septembrie 2025 un grup de pelerini de la Parohia Șerban Vodă, însoțit de pr. Vlad Mindru, a făcut un scurt pelerinaj la Mănăstirea Varatic (jud. Neamț). Acolo, pelerinii au asistat la slujba de tundere în monahism a Maicii Andreea, plecată din parohia noastră. Rânduiala a fost săvârșită de PS Nichifor Botoșaneanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor.

canonice diferite în cazul în care cel pornit spre viața de mănăstire se întoarce în lume.

Dar dacă este statornic pe drumul ales, după perioada de pregătire și testare a candidatului la călugărie, urmează pasul cel mai important: tunderea în monahism, în care călugărul se rupe total de lume și făgăduiește că va trăi în ascultare, sărăcie de bună voie și feciorie. De acum se încredințează total lui Dumnezeu, făgăduind că va înfrunța foamea, boala, sărăcia și orice alte suferințe slujindu-L pe Domnul până la capăt în aceeași mănăstire în care a fost călugărit. Greu legământ, dar „așa, cu ajutorul lui Dumnezeu” cum mărturisește de multe ori în slujba de tundere în monahism, candidatul are încredințarea că va găsi puterea să răzbească.

Această ierurgie are multe din elementele unor Sfinte Taine: în primul rând are instituire în Sfânta Scriptură, așa cum au toate Sfintele Taine au. Hristos Domnul spune: „De voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.” Chiar tânărului bogat care voia să moștenească viața veșnică îi spune: „Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averile tale, dă-le săracilor și vei avea comoară în Cer; după aceea, vino și urmează-Mi.” (Matei 19, 21)

Apoi, este un Botez, căci nou născutul în această viațuire duhovnicească primește un nou nume, este îmbrăcat în alb la ceremonie, i se taie părul capului în cruce, asemenea celor botezați, iar la sfârșitul slujbei se

cântă: „Câți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați și îmbrăcat.”

Este asemănătoare și Sfintei Taine a Cununiei, căci această Rânduială a marelui și ingerescului chip este o logodire. Când primește paramanul, candidatului i se spune: „Fratele nostru” sau „Sora noastră (Andreea, monahia) primește paramanul spre logodirea marelui și ingerescului chip”.

Și iarăși, la fel ca la Sfânta Spovedanie, în rugăciunile moliftei se spune „**Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință.** Deci nu te rușina, nici nu te teme ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut, ca să iei iertare de la Domnul nostru Iisus Hristos. Iată, și sfânta Lui icoană este înaintea noastră. Iar eu sunt numai un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui toate câte-mi vei spune mie”, atrăgându-se atenția că primitorul mărturisirii creștinului este Însuși Hristos. Apoi urmează avertismentul: „iar de vei ascunde de mine ceva, **să știi că toate păcatele îndoite le vei avea;** ia seama, dar, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecăt.” Fraze asemănătoare găsim și în slujba tunderii în monahism, căci i se spune la un moment dat candidatului: „Iată, fiule, Mântuitorul Hristos în chip nevăzut stă aici de față.” Urmează avertismentul: „Vezi, că nimeni nu te silește a veni la acest chip. Vezi, că tu de bună voie dorești logodirea marelui și ingerescului chip.” (Va urma) ❀

Maria Buleu

UN LOC SFÂNT ȘI UN MONUMENT DE MARE VALOARE VOR FI ÎNGHIȚITE DE O STAȚIUNE TURISTICĂ DE LUX

**Muntele Sinai,
unul dintre cele mai sacre locuri ale lumii,
venerat de evrei, creștini și musulmani și aflat
în patrimoniul UNESCO, este în centrul unei controverse uriașe.
Autoritățile egiptene au început transformarea zonei
într-o stațiune de lux, cu hoteluri, vile și centre comerciale,
cu toată opoziția comunității beduine
și a avertismentelor Bisericii Ortodoxe a Greciei.**

Acest loc sfânt al creștinismului, Muntele Sinai, împreună cu Mănăstirea ortodoxă Sfânta Ecaterina, construită în secolul al VI-lea și devenită locaș de închinare și viețuire ascetică pentru sute de călugări și anahoreți, este astăzi în primejdie de a deveni o așezare turistică de lux, pierzându-și cu totul aura istorică și biblică și, din păcate, și pe cea duhovnicească.

Muntele Sinai, cunoscut local sub numele de Jabal Musa, este locul în care Moise a primit cele 10 porunci. Din vechime, vizitatorii urcau pe Muntele Sinai, însoțiți de ghizi beduini, pentru a privi răsăritul peste peisajul stâncos. Iar ortodocșii urcau noaptea spre a fi la răsăritul soarelui în vârful muntelui și pentru a se ruga. Mănăstirea însăși era loc de reculegere și de rememorare a istoriei Bisericii Ortodoxe. În incinta mănăstirii se află o tufă de rug ce amintește de Rugul Aprins care ardea și nu se mistuia și din care Dumnezeu I s-a arătat lui Moise.

Acum, unul dintre cele mai sacre locuri din Egipt se află în centrul unei controverse majore, din cauza planurilor de transformare într-un nou mega-proiect turistic.

Mănăstirea Sfânta Ecaterina, ridicată în secolul al VI-lea de Teodosie cel Mare și administrată de Biserica Ortodoxă Greacă, trece prin clipe grele, intenționându-se inițial închiderea ei și evacuarea călugărilor. Momentan Biserica Ortodoxă Greacă, sub a cărei jurisdicție se află mănăstirea, a împiedicat autoritățile egiptene să închidă acest așezământ.

Cu toate că acest loc izolat, dar și unic în lume, este inclus în Patrimoniul Mondial UNESCO - care cuprinde mănăstirea, orașul și muntele - în zonă se construiesc deja hoteluri de lux, vile și bazaruri comerciale. Iar membrii și tribul beduin Jebeleya, cunoscut drept „Păzitorii Sfintei Ecaterina”, sunt evacuați, casele lor demolate, chiar și mormintele excavate pentru a face loc unei parcuri. Și totul pentru niște despăgubiri derizorii sau inexistente. Se construiește o lume urbană

nouă în jurul unui trib beduin cu tradiție nomadă. Este o lume de care ei au ales întotdeauna să rămână detașați, la a cărei construcție nu au consimțit și care le va schimba pentru totdeauna locul în propria lor patrie. Cei aproximativ 4.000 de localnici evită să vorbească direct despre schimbări.

Grecia este cea mai vocală putere străină în această dispută, având legături strânse cu mănăstirea. Tensiunile dintre Atena și Cairo au izbucnit după ce, în luna mai, o instanță egipteană a decis că Mănăstirea Sfânta Ecaterina, cea mai veche mănăstire creștină folosită în lume, se află pe un teren aparținând statului. Judecătorii au stabilit că mănăstirea are doar „drept de folosință” asupra terenului și a siturilor religioase arheologice din jur.

Arhiepiscopului Ieronymos al II-lea al Atenei, întâi stătătorul Bisericii Greciei, a denunțat imediat decizia. „Proprietatea mănăstirii este confiscată și expropriată. Acest far spiritual al Ortodoxiei și Elenismului se confruntă acum cu o amenințare existențială”, a avertizat el.

Deși hotărârea controversată a instanței rămâne în vigoare, diplomația a dus în final la o declarație comună între Grecia și Egipt privind protejarea identității ortodoxe grecești și a patrimoniului cultural al Mănăstirii Sfânta Ecaterina.

Egiptul a lansat în 2021 proiectul de stat „Marea Transfigurare”, destinat turiștilor. Planul prevede hoteluri, eco-lodge-uri, un centru de vizitatori, extinderea aeroportului din apropiere și construirea unui teleferic până pe Muntele Moise.

Guvernul promovează dezvoltarea drept „darul Egiptului pentru întreaga lume și pentru toate religiile”.

„Proiectul va oferi toate serviciile turistice și recreative pentru vizitatori, va sprijini dezvoltarea orașului Sfânta Ecaterina și a zonelor înconjurătoare, păstrând în același timp caracterul de mediu, vizual și patrimonial al naturii pristine, și va asigura cazare pentru cei care lucrează la proiectele din Sfânta Ecaterina”, declara anul trecut ministrul Locuințelor, Sherif el-Sherbiny.

Deși lucrările par a fi stagnat temporar din cauza problemelor de finanțare, Câmpia el-Raha, vizibilă din Mănăstirea Sfânta Ecaterina, a fost deja transformată.

Criticii spun că unicitatea naturală a zonei este distrusă. UNESCO trage un semnal de alarmă, subliniind valoarea universală a sitului, notând că „peisajul montan accidentat formează un fundal perfect pentru mănăstire” și arată „o încercare deliberată de a crea o legătură intimă între frumusețea naturală și izolare, pe de o parte, și angajamentul spiritual uman, pe de altă parte”.

Mănăstirea Sfânta Ecaterina a rezistat multor încercări și schimbări de-a lungul a peste 1.500 de ani. Totuși, odată cu extinderea turismului la Marea Roșie, mii de pelerini au început să vină în vizite de o zi.

În ultimii ani, aici se formau adesea cozi de turiști care vizitau rugul aprins sau muzeul unde se păstrează fragmente din Codex Sinaiticus, cea mai veche copie manuscrisă aproape completă a Noului Testament.

Acum, chiar dacă mănăstirea și importanța religioasă a sitului vor rămâne, împrejurimile și modul de viață vechi de secole par sortite unei schimbări ireversibile.✿

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 14-21 SEPTEMBRIE 2025

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 14.09	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	(†) Înălțarea Sfintei Cruci – Utrenia, Sfânta Liturghie
Miercuri 17.09	07 ³⁰ -09 ³⁰ 16 ³⁰ -18 ³⁰	Sfânta Liturghie Sfântul Maslu
Vineri 19.09	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Vecernie, Litie, Acatist
Sâmbătă 20.09	07 ⁰⁰ -09 ³⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea celor adormiți
Duminică 21.09	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (Luarea crucii și urmarea lui Hristos) Utrenia, Sfânta Liturghie